

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XL. — Izdan in razposlan dné 23. julija 1892.

(Obsega šte. 109.)

109.

Zakon z dné 18. julija 1892. l.

o izvršitvi javnih prometnih naprav na Dunaji.

S pritrditvo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Člen I.

Ne zabranjujoč takih izprememb, katere bodo pristojna oblastva spoznala za potrebne in katere ne presegajo zakonito določenih največinskih stroškov, potrjuje se priloženi, po vladi z deželo avstrijsko pod Anižo in z občino dunajsko dogovorjeni program za finančno zagotovilo in izvršitev nastopnih vélikih prometnih naprav na Dunaji, in to:

1. dunajske mestne železnice;
2. vredbe Dunajščice ob enem z napravo nabiralnih vodotokov ob obeh njenih stranéh;
3. naprave glavnih nabiralnih vodotokov ob obeh stranéh donavskega vodotoka;
4. izpremenitve donavskega vodotoka v trgovinsko in zimsko pristanišče, varno proti večim povodnjim.

Člen II.

Država se v méri potrjenega programa vdeležuje izvršitve v členu I. oznamenjenih prometnih

naprav in pa zalóga, ki ga bo napraviti za to, in sicer obrestovanja in razdolžitve največ sè štirimi odstotki obrestnega in najdalje v 90 letih povratnega zajma, ki ga bo vzprejela „komisija za prometne naprave na Dunaji“:

- a) gledé na glavne železnice mestne železnice sè 87·5 odstotki;
- b) gledé na lokalne železnice, ako bi se dopustilo za nje ne dodelilo kakemu zasebnemu podjetju, s 85 odstotki;
- c) gledé na glavne nabiralne vodotoke ob donavskem vodotoku s 5 odstotki;
- d) gledé na izpremenitev donavskega vodotoka v trgovinsko in zimsko pristanišče sè 66²/₃ odstotki;
- e) gledé na vredbo Dunajščice prevzame država s 1. januarjem 1898. l. počenši obrestovanje in razdolžitev nominalnega zneska 5,000.000 gl. zgoraj omenjenega zajma.

Država se vdeležuje samó s pogojem, da dežela avstrijska pod Anižo in občina dunajska potrđita in prevzameta za deželo in občino tamkaj ustanovljeno prispevanje.

Člen III.

Poteentakem se vlada pooblašča, da v členu II. ustanovljeno prispevanje države k stroškom v členu I. imenovanih prometnih naprav zagotovi z dogovo-

rom, ki ga bo skleniti z dolencavstrijskim deželnim odborom in z občino dunajsko, oziroma s komisijo za prometne naprave na Dunaji.

Člen IV.

Gledé prometnih naprav, ki jih je v zmislu programa dovršiti do konca 1897. l., se s pogojem, da se lokalnoželeznične proge dunajske mestne železnice zagotové z dodelitvo dopustila kaki zasebni družbi, vsota zajma, katere obrestovanje in razdolžitev more države na podstavi spredaj stoječega pooblastila zagotoviti, ustanavlja z največinskim zneskom 41,000.000 gl. a. v.

Zvišava spredaj navedenega največinskega zneska, sosebno v slučajih, da bi se tudi lokalnoželeznične proge dunajske mestne železnice morale napraviti na račun imenovane komisije, nadalje ustanovitev največinskih zneskov in deleža prispevkov države in pa časa, kedaj naj se pričnó prometne naprave iz javnih sredstev izvrševati še le po l. 1897., pridržuje se zakonarstvu.

Letne prispévke, ki jih bo od l. 1898. počensí morala dajati država za obrestovanje in razdolžitve skupnega zajma, katerega naj vzprejme komisija, postavití je v državni proračun dotičnega leta.

Člen V.

Prometnim napravam, oznamenjenim v členu I., št. 1. vštevši do 4., in sicer ne gledé na to, ali jih izvrši komisija, ki jo bo sestaviti, ali ako se zagotové z dodelitvo dopustila kaki zasebni družbi, dodeljujejo se nastopne ugodnosti:

- a) Oprostitev od kolkov in pristojbin za vse pogodbe, ki jih komisija, oziroma dopuščeno zasebno podjetje sklène, za vse vloge, ki jih vpodá, in za listine, ki jih naredí; nadalje za vse knjižne vpise na podstavi teh pogodeb in listin, napósled za druge uradne posle in uradne izdatke v namene, povedane tu doli, namreč:

1. v to, da se nabavi glavnicá in zagotovi glavnično obrestovanje in pa obrat do časa, ko se dovršé dotične prometne naprave;

2. v pridobitev zemljišč, v gradnjo in opravo do konca prvega leta po dovršitvi dotičnih prometnih naprav.

Te ugodnosti se ne uporabljajo na razprave sodnega postopanja v spornih stvaréh.

- b) Oprostitev od kolkov in pristojbin za izdajo zadolžnic skupnega zajma, ki ga bo komisija vzprejela, sè začasnicami vréd, in za vknjiženje zastavne pravice na železničnoknjižnih enotah ali nepremičninah, namenjenih v zagotovilo spredaj omenjenih zadolžnic, in pa tudi od prenosnine, kar se je nabere ob odkupu zemljišč na konci prvega leta (lit. a, št. 2.).

Taiste oprostite od kolkov in pristojbin naj v slučajih, da se dopustilo za lokalne železnice dá kaki zasebni družbi, veljajo za izdajo delnic in prednostnih zadolžnic, namenjenih v nabavo glavnic za prvo napravo in dopustilo ustrezno opremo lokalnih železnic, sè začasnicami vred, in pa za vknjiženje zastavne pravice v zagotovilo zgoraj omenjenih prednostnih zadolžnic, in takó tudi glede prenosnine, kar se je nabere ob nakupu zemljišč;

- c) oprostitev od pristojbin in odredbin, dolžnih za podeljena dopustila in za izdajo teh dopustilnic;

- d) oprostitev od dobitkarine in dohodarine, od plačevanja kolkovine za kupone, in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se vtegnil uvesti z bodočimi zakoni, na trideset let, računè od dné, ko se prične obrat, ako bi se pak tá pričel pred 1. dném januarja 1898. l., na dobo od pričetka obrata do 1. dné januarja 1928. l.;

- e) oprostitev od kolkovin, v t. št. 47. e zakona z dné 13. decembra 1862. l. (Drž. zak. št. 89.) za vozne listke ustanovljenih, gledé na odpravljanje oseb po progah mestne železnice na dobo davčnih oprostí, ustanovljenih v lit. d, ne rušèč določil zakona z dné 15. maja 1871. l. (Drž. zak. št. 39.) in z dné 30. marca 1875. l. (Drž. zak. št. 42.).

Ista prostost veljá za neposredne vozne listke v prehodnem prometu med progami mestne železnice in kosi obstoječih železnic, ležečimi v obodu dunajskega mesta.

- f) Kolikor in dokler se vsled davčnega oprostíla, dodeljenega v spredaj stoječem odstavku lit. d, ne predpisujejo državni davki, né smejo se pobirati tudi dotične deželne in občinske priklade.

Člen VI.

V izvršitev v členu I. vštevši do 4. navedenih prometnih naprav se komisiji dodeljuje pravica razlastitve, pri čemer naj se tudi o prometnih napra-

vah, oznamenjenih v členu I., št. 2., 3. in 4. zmislooma uporabljajo določila zakona z dné 18. februarja 1878. l. (Drž. zak. št. 30.) zastran razlastitve za napravo in obrat železnic.

Člen VII.

Ta zakon zadobí moč in veljavo z dném razglasitve.

Izvršitev njegova se naroča Mojemu trgovinskemu, Mojemu finančnemu in pa Mojemu ministru za notranje stvarí.

V Işlu, dné 18. julija 1892. l.

Frančišek Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Bacquehem s. r.

Steinbach s. r.

Program

za finančno zagotovílo in izvršitev javnih prometnih naprav na Dunaji.

I.

Izvršitev nastopnih vélikih prometnih naprav na Dunaji, in sicer:

1. dunajske mestne železnice;
2. vredbe Dunajščice ob enem z napravo nabiralnih vodotokov ob obéh nje stranéh;
3. naprave glavnih nabiralnih vodotokov ob obeh stranéh donavskega vodotoka;
4. izpremenitve donavskega vodotoka v trgovinsko in zimsko pristanišče, varno proti večim povodnjim, naj se zagotovi sè sodelovanjem države, dežele in občine takó, kakor je v naslednem povedano (točka II. vštévši do XIV.).

Zgoraj navedene naprave naj se izvrše po enotnem skupnem črteži v zmyslu določil pričujočega programa.

II.

Mreža mestne železnice, ki jo bo napraviti na Dunaji, naj se gledé na način tehnične izvršitve razdeli v dvé véliki skupini, in sicer v **glavne železnice**, ki z opremo sè značajem polnih železnic in s popolno prehodnostjo za vsa vozila stičnih železnic zadobé precej zvezo šin z obstoječimi glavnimi železnicami, in pa v **lokalne železnice**, pri katerih neposredna zveza šin z obstoječimi železnicami ni neobhodno potrebna, izvzemši posamezne kose, na katere morejo s posebnimi omejitvami prehajati tudi vozila glavnih železnic.

Toda tudi pri teh poslednjih bo skrbéti za to, da se spravijo šine neposredno v stik z glavnimi, na Dunaj prihajajočimi železnicami in da se vredí neposreden prehodni promét na lokalne kose teh glavnih železnic.

Ob sebi se razume, da je treba spraviti šine lokalnih železnic v primerno neposredno zvezo, da bo treba z voz ene železnice na vozove druge prestopati samo v neizogibnih slučajih.

Proge mreže mestne železnice dunajske se nadalje razločujejo takó, da je treba izvršitev nekíh izmed dotičnih železničnih prog zagotoviti takoj, izvršitev nekíh pa prihraniti bodočnosti, ako in kadar se bo pokazalo, da jih je treba.

Železnična mreža, ki jo je osnovati za Dunaj, naj tedaj obsega nastopne proge, katere je vse napraviti z dvema kolovozoma:

A. Železnične proge, ki jih je zagotoviti precej.

I. Glavne železnice.

- a) Zveza železnice cesarja Franciška Jožefa z dunajsko spojno železnico in južno železnico, potém sè železnico po donavskem bregu in sè železnico cesarice Elizabete (**pasovna proga**). (15·3 km; efektivni stroški okoli 25,415.000 gl.)*

*) V te približne efektivne stroške je že privzeta potrebščina za prehodno postajo v Matzleinsdorfu, katero bo na novo napraviti; nasproti pak vánje, kakor tudi v spodaj naštete vsote stroškov še ni vzprejeta potrebščina za interkalarne obresti.

Kot izhodišče té proge bi bilo ob železnici cesarja Franciška Jožefa blizu Heiligenstadta napraviti postajo, od katere naj bi se železnica izpeljala do ceste Gürtelstrasse, potem ob ti cesti, dotaknivši se kolodvora zapadne železnice, v stik z dunajsko spojno železnico in z južno železnico v Matzleinsdorfu.

To pasovno progo bi bilo z ene strani od postaje, ki se napravi v Heiligenstadtu, zvezati s železnico po donavskem bregu, z druge strani pak — ako bi se pokazala potreba — spraviti v neposredno zvezo s železnico cesarice Elizabete, morda v postaji Penzing.

b) Nadaljevanje dunajske spojne železnice od Pratersterna s porabo ceste Kronprinz Rudolphstrasse v c. k. Praterji v Donaustadt in potém, poleg železnice po donavskem bregu, v stik na postajo Nussdorf železnice cesarja Franciška Jožefa (**Donaustadska proga**). (5·6 km; efektivni stroški okoli 3,600.000 gl.)

c) Druga zveza železnice cesarice Elizabete s železnico cesarja Franciška Jožefa (**Predmestna proga**).

Taista naj bi se pričela v postaji Penzing na železnici cesarice Elizabete, ter izpeljati bi jo bilo čez Breitensee, Ottakring, Hernals, Währing in Döbling v postajo Heiligenstadt, imenovano sub a). (9·3 km; efektivni stroški okoli 9,700.000 gl.)

Pri izvršitvi teh prog bi bilo, ne rušéč njih značaja polnih železnic, dodeliti vsa tista olajšila, ki se vidijo pripustna gledé na vozno brzino, ne presegajočo 40 km na uro.

Samo pri progi a) bi se bilo takoj ozirati na velik osebni promet. Izvršiti jo bo deloma kot nizko, deloma kot visoko železnico.

Pri b) imenovano železnično progo bi bilo do časa, ko se mestni del Donaustadt popolnoma ne pozida, napraviti deloma kot začasno, in sicer také-le:

Ta proga se od Pratersterna do tje, kjer doseže ulico Vorgartenstrasse, izvrši kot visoka železnica, potem prejde v gladino ceste ter se za prvi čas izpelje dalje kot gladinska železnica.

Pri c) oznamenjeno progo bo za prvi čas napraviti posebnó za potrebe obrtnije in za omejen osebni promet; izvrši naj se deloma na nasipih, deloma v zarezah, a kolikor moči se je varovati dragih naprav.

II. Lokalne železnice.

d) Proga v dolini Dunajščice; taista se prične blizu kolodvora zapadne železnice, gré v mér ceste Gürtelstrasse in pod a) popisane pasovne proge do gumpendorfske klanice ter se vije potem ob Dunajščici do Elizabetinega mostú, nadalje pak ob pričuvnem vrtu in trgu Heumarkt k postaji Hauptzollamt. Zapustivši to postajo pride železnica poleg dunajske spojne železnice k Pratersternu. V zvezi s to progo je napraviti krilo od gumpendorfske klanice k parni tramovki Schönbrunnerlinie — Mödling (**Proga po dolini Dunajščice**). (7·2 km; efektivni stroški okoli 9,360.000.)

Razen tega naj se, ako bi se vzdelo potrebno, napravi nadaljevanje spredaj omenjenega krila po dolini Dunajščice navzgor do primerne kraja ob železnici cesarice Elizabete, morda blizu Hütteldorfa.

e) Proga ob dunavskem vodotoku, blizu postaje Hauptzollamt stikajoč se s železničnim pod d) oznamenjenim kosom, do kolodvora Franciška Jožefa, eventualno do postaje Heiligenstadt, ob ti železnici na novo napravljeni. (**Proga ob donavskem vodotoku**). (3·8 km in 2·2 km; efektivni stroški okoli 5,700.000 gl. in 2,200.000 gl.)

f) Proga ob cestah Museumstrasse, Landesgerichtsstrasse in Universitätsstrasse, in pa ob Schottenringu (**notranja proga ob Ringu**).

Taista se na primernem kraji loči od proge, imenovane pri d), blizu Elizabetinega mosta ter se stika s progo, imenovane pri e) blizu kopališča Kaiserbad. (4·0 km; efektivni stroški okoli 5,400.000 gl.)

Proge, oznamenjene pod d), e) in f), napraviti je kot lokalne železnice také, kakor je namignjeno zgoraj na početku, in z ozirom na velik osebni promet.

V tem oziru se bo zdelo pripustno, da se za najmanjši polomer lokov v odprtih kosih izbere 150 m, izjemoma pak in blizu postaj 120 m. Izjemo dela pod e) navedena proga ob donavskem vodotoku, pri kateri se loki z manjšim polomérom kakor 180 m v kosu Aspernbrücke-Augartenbrücke ne smejo uporabljati.

Nadalje je moči dopustiti, da se višina profilu svitlobnega prostora zmanjša pod pravilno mero 4·8 m; podrobnejše določilo še dopustne svitlobne višine se pridruže.

B. Dopolnilne proge, ki jih bo še le kesneje napraviti, ako bi promèt to zahteval.

I. Glavne železnice.

- g)* Kadar bi se vsled pomnoženega prométa pokazala potreba, speljati bolj noter v mesto tudi vlake iz daljave, vozeče za čas, dokler se drugači ne vkrene, do končnih in od končnih kolodvorov obstoječih železnic, tedaj bi bilo za prevedbo tega vnanjega prometa spojiti dunajsko spojno železnico s železnico cesarja Frančiška Jožefa takó, da se ob **donavskem vodotoku** napravi polna železnica, ob kateri se bodo napravile za odpravo oseb v prometu iz dalje ali v daljo namenjene postaje.
- h)* Ako se pokaže potreba, bode se nadalje preložil oni del pri *b)* omenjene železnične proge, ki se začasno napravi v gladini ceste, ter se bo ta kos, ako le mogoče, nadalje izpeljal v hišnih skupinah mestnega dela **Donaustadt** blizu ceste Vorgartenstrasse kot visoka železnica ter se ob enem vredil za velik osebni promèt.

Prav tako se bo ta proga, ako bi bilo treba, podaljšala nazdol, da bo moči tudi ta del Donaustadta prevzeti v osebni promèt.

II. Lokalne železnice.

- i)* Proga, izhajajoč od primerne kraja na kosu mestne železnice, oznamenjene pri *d)*, in idoč občesti **Rennweg** k železnici Dunaj-Aspang in eventualno k osrednjemu grobišču (s porabo železnice Dunaj-Aspang), s krilom k južnemu in državnemu kolodvoru;
- k)* krilo od primerne kraja na progi *f)*, n. p. od ceste Landesgerichtsstrasse k program *a)* in *c)* (pasovni in predmestni progi) z morebitnim podaljšanjem proti **Dornbachu** in **Pötzleinsdorfu**, ki se bo izvršilo takó, kakor ustreza posebnim razmeram.

Poleg tega je zastran privzetja nadaljnjih delov mestnega okoliša v promèt lokalno-železnične mreže misliti na krila od posameznih, spredaj naštetih prog, katerih splošno mér je čem prej mogoče ustanoviti v toliko, kolikor se to zdi potrebno zastran naprave črteža o stavbnih črtah v dotičnih mestnih delih.

- l)* Zastran olajšave prometa med notranjimi deli mesta in med zgoraj oznamenjenimi lokalnimi železnicami se namerja izvršitev radialnih že-

leznic z električnim obratom, katere naj bi rezale **osrednje mesto** in katere bi bilo izpeljati na eni strani od Elizabetinega mosta pod trgom Stefansplatz k postaji Ferdinandsbrücke, na drugi strani pak od postaje Schottenring pod trgi Freiung, Hof, Graben in Stefansplatz k postaji Hauptzollamt.

Spredaj stoječi program o progah podaje osnovna načela za napravo projekta za mestno železnico, pri čemer se pak pridržujejo manjše izpremembe, sosebno gledé na medsebojne zveze posameznih prog, in pa tudi eventualno nadaljna dopolnila.

V tem zmislu bo torej še treba podrobnejših študij, v prvem oziru gledé na nameravano zvezo proge *a)* z južno železnico v mér proti Meidlingu, potem proge *e)* s kolodvorom Hauptzollamt dunajske spojne železnice, nadalje gledé na črki delta podobne, tudi priporočane zveze na koncih proge *f)*, v poslednjem oziru gledé na priporočano napravo manipulacijskih kolovozov za namene aprovizije in za prekladalni promet v onem delu pristanišča v donavskem vodotoku, ki leži nad mostom Augartenbrücke in pod mostom Sofienbrücke, naposled pak gledé na napravo dovlačnic za privzetje obrtnijskih okrajev, katere bi bilo eventualno napraviti v gladini cest.

III.

Izmed železničnih prog, navedenih spredaj, je zastran zelene razdelitve, oziroma za to, da se odloži velika obremenitev državnega zaklada, dežele in mesta, ki jo provzroči gradnja teh železnic, najprej v **stavbni dobi** do konca 1897. l. pričeti in v taisti stavbni dobi izvršiti nastopne proge:

1. Od hidrotehničnih dél stavbnega programa neodvisni železnični progi *a)* in *b)* (pasovno progo in donaustadtsko progo); prvo pak samó v razsežnosti med kolodvorom zapadne železnice in med postajo Heiligenstadt, ki jo bo napraviti ob železnici cesarja Frančiška Jožefa, vstevši zvezo s železnico po donavskem bregu. Eventualno je namesto zveze s železnico cesarice Elizabete, navedene pri progi *a)*, napraviti nadaljevanja proge po dolini ob Dunajščici do Hütteldorfa (točka II. lit. *d)*).

2. Pod *d)* in *e)* imenovani železnični progi (progo po dolini ob Dunajščici in progo ob donavskem vodotoku). Napravo teh železničnih kosov je najprej v tistih delnih kosih, kjer je gradnja moči pričeti neodvisno od hidrotehničnih del, ki jih v dolini Dunajščice in v donavskem vodotoku izvršiti, začeti precej po dovršitvi dotičnih projektov, v osta-

lem pak je pospeševati v meri, kakor napredujejo hidrotehnična dela, takó da bo tudi ti železnični progí moči v obrat izročiti do konca leta 1897.

3. Pod *f*) imenovano železnično progo (notranja proga ob Ringu).

5. Delni kos železnične, pod *c*) oznamenjeno progo (predmestne proge) v taki razsežnosti, da se v železnični promet privzamejo najznamenitejša obrtnišča.

Toda podrobnejše projekte je tudi gledé ostalih prog precej sestaviti vsaj v toliko, da bo za svoječasno gradnjo železnice potrebna zemljišča moči pridobiti precej, eventualno da se izdá prepóved, zazidati jih, ali pa da jih bo drugači moči prihraniti za svoječasno gradnjo.

Projekte za lokalnoželeznične proge, navedene pod *d*) in *e*), (proga ob Dunajščici in proga ob donavskem vodotoku), sestaviti je v zvezi s projekti za javna dela, povedana v točki I., šte. 2. vštevši do 4. Prav tako je tudi gradna dela za zgoraj imenovane železnične proge po potrebi pričeti v zvezi z napravo ravnokar omenjenih javnih del.

O drugih železničnih progah, ki so še navedene v programu za stavbo, in pa o njih dopolnilnih kosih, ki se nameravajo narediti, kakor tudi o ustanovitvi rokov za njih gradnjo se bo odločevalo po méri potrebe pravočasno in takó, da bo moči dotične gradnje pričeti precej potem, ko se dovrše proge prve stavbne dobe.

Vendar se že sedaj določuje, da se mora predmestna proga (točka I., lit. *c*) dograditi, in pa delni kos pasovne proge od kolodvora zapadne železnice do Matzleinsdorfa (točka II. lit. *a*) napraviti najdalje do konca 1900. l.

IV.

Projekt za **vredbo Dunajščice** je izdelati • z ozirom na napravo mestne železnice ter mu v podstavo dejati odtočno množino 600 *m*³ na vsako sekundo, nadalje je privzeti vanj za vredbo odtoka povodnjim postavitev primernih reservoirjev in za odtok mestne vode odpadnice napravo obstranskih vodotokov.

Pri tem se je nadalje ozirati ne samó na priredbo sedaj obstoječih mostov, ampak tudi skrbeti za napravo pobiralnikov za grušč in les.

Projekt za vredbo Dunajščice naj se sestavi ob enem in v soglasji s projektom za progo mestne

železnice ob Dunajščici in pa takó, da se na gospodarske koristi obéh podjetij jemlje ozir v enaki meri.

V mestnem lici je to vredbo opraviti takó, da bo moči črez vrejeno strugo deloma ali popolnoma o kateremkoli času napraviti obok.

Obstranska vodotoka naj se od tam, kjer Dunajščica stopi na novi okoliš dunajske občine, do mostu Stubenthorbrücke, oziroma do izliva v nabiralno vodotočno napravo, ki se bo naredila ob dunajskem donavskem vodotoku, napravi v ti enaki stavbni opremi takó, da se bodo odpornice za silo, ki se naredé, mogle spraviti v delovanje še le, ko se voda odpadnica razredči takó, kakor to ustreza zdravstvenim zahtevkom.

Gledé na porazdelitev stroškov za tiste naprave, ki se tičejo vredbe Dunajščice in pa gradnje železnice ob nji, naj se potém, ko se projekti sestavijo, vrši natančna obravnava, da se bo vsako izmed teh dveh podjetij obremenilo samo s tistimi stroški, ki jih res potrebuje.

Izvršitev vredbe Dunajščice, katere stroški so brez stroškov za ojačenje odpornikov in za napravo oboka črez Dunajščico proračunjeni na 15 milijonov goldinarjev, porazdeliti je na dvé stavbni dobi in sicer do konca 1895. in do konca 1900. l.

V prvi stavbni dobi je dovršiti napravo reservoirjev, pobiralnikov za grušč in les, potem vredbo od izliva reke navzgor do tje, kjer se vanjo izliva lainški potok, vsaj v tistem obsegu, da se morejo dovršiti obstranski odvodni vodotoki na tem kosu in da se omogoči naprava železnice v tem roku.

V.

Glavni nabiralni vodotoki ob obeh straneh dunajskega donavskega vodotoka, ki jih bo napraviti, morajo se sedaj izvršiti v večí razsežnosti, kakor je to prej bilo projektovano.

Sedaj je vodotok na desnem bregu napraviti od potoka Schreiberbach v Nussdorfu nazdol do mostú Stadlauerbrücke, oziroma do izliva v glavno reko, vodotok na levem bregu pak od trga Mathildenplatz do spredaj imenovanih krajišč.

Od vodotočne ostroge do trga Mathildenplatz je vsa kanalizacijska naprava takó nameravana in déloma izvedena da ni potreba posebnega nabiralnega vodotoka ob donavskem pristajališči.

Stroški nabiralnega vodotoka na desnem bregu so proračunjeni:

1. za kos od potoka Schreiberbach do mostú Stadlauerbrücke, dolg 11.490 m, z . 5,165.000 gl.

2. za kos od mostú Stadlauerbrücke do izliva v glavno reko, dolg 5.300 m, z 4,007.000 „

vkupe z . 9,172.000 gl.

Stroški nabiralnega vodotoka na levem bregu so proračunjeni:

1. za kos od trga Mathildenplatz do mostú Stadlauerbrücke, dolg 6.990 m, z . 880.000 gl.

2. za kos od mostú Stadlauerbrücke do izliva v glavno reko, dolg 5.300 m, z 1,210.000 „

vkupe z . 2,090.000 gl.

Potemtakem bodo stroški obéh vodotokov vkupe znašali najbrž 11,262.000 gl., ali v okroglem številu 11 milijonov goldinarjev.

Vodotoka gresta ponajveč v cestah ob donavskem vodotoku, izvzemši kos med mostoma Ferdinandsbrücke in Sofienbrücke, kjer se je zastran križanja z Dunajščico izbrala mér po suhem do mostú Stubenbrücke.

Po daljših kosih spremlja nabiralni vodotok ob desnem bregu tudi progo mestne železnice ob donavskem vodotoku.

Vodotoki naj se opremijo takó, kakor so opremljeni vodotoki tudi drugod, v Parizu, Londonu itd.

Spređaj popisana naprava je vodotok z nepretrganim strmcem. Kolikor se bo z namerjano napravo zatvornice izpremenila vodna gladina v donavskem vodotoku, bode se na to ozirati pri izberi odpornic za silo v višinah dna struge.

Vodotok ob desnem bregu naj se z Dunajščico križa na tako visokem kraju blizu mostú Stubenthorbrücke, da se bo moči izogniti potrebi, v vodotok vložiti sifon. Pretok naj se vrši z enakim, prostim strmcem sê stisnjenim profilom.

Ko se bo sestavljal načrt za nabiralne vodotoke, bode se ozirati tudi na morebitno namakanje moravskega polja z vsebino nabiralnih vodotokov takó, da bo moči napraviti stavbo za namene tega namakanja.

Vodotoka naj se napravita v dveh stavbnih dobah, od katerih obsega prva (do konca leta 1895.) izvršitev kosa do mostú Stadlauerbrücke sê stroški 6 milijonov goldinarjev. Nadaljevanje vodotočne naprave od mostú Stadlauerbrücke do izliva v glavno reko sê stroški 5 milijonov goldinarjev se more odložiti na poznejši čas. Da bi se vsa naprava izvršila precej, za tó ní stvarnih razlogov.

Stavbni čas za izvršitev delnega kosa glavnega nabiralnega vodotoka do mostú Stadlauerbrücke, katero je opraviti v prvi stavbni dobi, ustanavlja se na dvé leti s pogojem, da se prva, najviša zatvornica v donavskem vodotoku napravi precej, tako da moči stavbo vodotoka obvarovati podzemne vode in povodnji.

Razmišljati bo o tém, ali naj se po deželnem zakonarstvu naloži plačevanje zmérne pristojbine tistim podjetjem obrtnih obratnih naprav, katera se s tém, da se jim dovoli njih vodo odpadnica uvajati neposredno v glavne nabiralne vodotoke, oprosté stroškov za napravo in obrat posebnih naredeb za neškodno odpeljavanje vode odpadnice.

VI.

Na pričetku **donavskega vodotoka** pri Nussdorfu je vzdati zaporno napravo s prekatno zatvornico, ki more, ako treba, popolnoma zapreti pritok vode iz glavne donavske struge. Nadalje je v donavskem vodotoku samem za tó, da se dobí za plovstvo potrebna globína vode, vzdati tri, oziroma štiri jeze s prekatnimi zatvornicami vrêd in prav takó je blizu spodnjega konca vodotoka napraviti zapornico proti temu, da bi iz glavne reke vanj prihajala zaježena voda.

Brežinske zidove je za sedaj sezidati v kosu med mostoma Augartenbrücke in Franzensbrücke, in to na obéh bregovih vodotoka. Ti brežinski zidovi se napravijo tam, kjer železnica leži ob vodotoku, do ravnine železnice, po drugih kosih pak do gladine ceste.

Na tistih mestih, kjer pristopijo glavni nabiralniki do brega, bode za vsak slučaj v poštev jemati zvezo brežinskega zidú z nabiralnikom.

Ker je naprava drugih namerjanih del odvisna od poprejšnje dovršitve hidrotehničnih staveb, bode vse te končati v prvi stavbni dobi in sicer do konca leta 1895.

Najprej je pričeti napravo zapornice pri Nussdorfu, in stavba drugih zatvornic, kakor tudi brežinskih zidov naj se po tém, kolikor tehnika pripušča, izvrši ali v času, ko se stavi zatvornica v Nussdorfu, ali pa precej po tem času.

Stroški za vse te stavbe je proračuniti z 10,000.000 gl.

VII.

Enovito vodstvo za sestavo projekta in pravzapravo izvršitev stavbe javnih prometnih naprav, oznamenjenih v členu I., in pa uprava za to namerjenih novcev, oziroma zalóga, ki ga je napraviti

v nabavo novcev za te naprave (točka IX.) izroča se komisiji (**komisiji za prometne naprave na Dunaji**), katera posluje pod odgovornostjo in prvo-sedstvom trgovinskega ministra ali zastopnika, ki si ga on izbere, ne rušëč zakonite pristojnosti oblastvom in organom, poklicanim za potrditev projekta in nadziranje stavbe.

V ti komisiji bodo država, dežela in občina dunajska zastopana kot kurije z enako glasovalno pravico po odposlancih, katerih število znašaj za vsako kurijo največ pet in najmenj dva.

Za sklepčnost komisije je potreba, da se vsi udje o pravem času povabijo, priznanivši jim po prvosedniku dnevni red, in da sta od vsake kurije vsaj dva zastopnika navzočna.

O obravnavah komisije se sestavljajo sklepna poročila, katera mora podpisovati predsednik in po eden ud vsake od treh kurij.

Komisija sklepa z glasovno večino kurij.

Za sklepe pak, katerih predmet je izprememba ali z večimi stroški združena razširitev pričujočega programa, treba je enoglasja kurij.

Ako bi se pokazalo, da so te tri kurije raznih misli o tem, kakó razlagati pričujoči program, so-sebno ako nastanejo prašanja, ki se neposredno ali posredno tičejo razdelitve stroškov med posameznimi v členu I. navedenimi prometnimi napravami, tedaj ima ona kurija, katera misli, da so njene koristi po kakem sklepu komisijske večine oškodovane, pravico, ugovarjati proti izvršitvi dotičnega sklepa komisije ter najdalje v treh dneh zahtevati, da naj se skliče razsodišče. Razsodišče sestoji iz sedem udov; kurija, katera se sklicuje na nje, imenuje dva, obé drugi kuriji vkupe pak tudi dva uda, ostale tri ude pak izvoli izmed sebe polni svetovalski zbor najvišega sodilišča.

Z izključkom vsakega nadaljnega pravnega leka, vendar ne rušëč zakonite pristojnosti oblastvom, poklicanim za potrditev projekta in nadziranje stavbe, odločuje takó sestavljeno razsodišče na prvi in poslednji stopinji, ali naj se izpodbijani sklep izvrši, ob enem pak tudi vse morebitne spore o svoji lastni pristojnosti

Komisija, kateri se odkažejo potrebni tehnični in administrativni organi, bode precej po svoji sestavi ustanovila svoj opravilni red.

VIII.

Komisija, ki jo bo napraviti po točki VII., ima pravico, da dá pod svojim nadzorom in vodstvom

posebne stavbe na svoj račun izvršiti dogovoroma po drugih javnih zavodih in združbah.

Sosebno mora gradnjo dunajske mestne železnice, kolikor bi morda zveza posameznih nje kosov z drugimi komisiji odkazanimi stavbnimi napravami zastran umne in enovite izvršitve teh stavbe zahtevala kako izjemo, na račun komisije poslednja izročiti c. k. generalnemu ravnateljstvu avstrijskih državnih železnic, katero naj na podstavi obratne pogodbe, ki jo bo skleniti s komisijo, oskrbuje tudi obrat po progah mestne železnice, katere bo ono napravilo.

V točki II., lit. *d, e, f*, potem *i* in *k* ozname-njene proge naj se napravijo na račun komisije, ako bi se ne spoznalo za primerno, zagotoviti njih izvršitev z dodelitvo dopustila kakemu sposobnemu, zmožnemu zasebnemu podjetju s pridržkom, da jih bo mogla vsak čas država odkupiti ali prevzeti po njih obrat s pogoji, ki jih bo vkreniti, in s popolnim varstvom javnih koristi, ki pridejo v poštev, sosebno gledé na ustanavljanje tarife in voznega redú, na nadzorovanje gradnje in obrata in pa na tó, da se bo držati v točki III. ustanovljenega stavbnega rokú.

Gledé na proge točke II., lit. *l* se vsakakor namerava, podeliti za nje dopustilo kakemu zasebnemu podjetju.

Tudi, ako bi se dodelilo dopustilo, ima naj komisija moč, da primerno vpliva na izvršitev gradnje, kakor ustreza enotnemu skupnemu črtežu, in pa na vredbo obrata.

Vredba Dunajščice, kakor je ustanovljena v točki IV., naj se izroči občini dunajski. Kar bo več stroškov za ojačenje odpornikov in delovito ali popolno obokanje (točka IV., odstavek 7.), nosi jih občina. Taista smé pri tem, ne rušëč sicer obstoječih pristojnosti in neizogibnega ozira na napravo železnice, ravnati po svojem preudarku ter uživa ob enem sama finančne koristi od prihrankov, ki se dosežejo pri oddaji stavbe, in pa od dobička iz prodaje zemljišč, ki bo kesneje mogoča.

Naposled je v točki I., št. 4. navedeno izpremenitev donavskega vodotoka v trgovinsko in zimsko pristanišče opraviti v soglasji z ostalimi v točki I. navedenimi prometnimi napravami, potemtakem vedno v porazumu s komisijo za prometne naprave na Dunaji, ki jo bo sestaviti, in pa na račun zalóga, ki ga bo napraviti v zmislu točke IX. po komisiji za vredbo Donave.

IX.

V nabavo potrebnih novcev za izvršitev in vzdrževanje, oziroma za obrat pod št. I. imenovanih prometnih naprav na Dunaji, kolikor se poslednje ne

zagotové v zmyslu pridržka obseženega v točki VIII., odstavku 3., z dodelitvo dopustila kakemu zasebnemu podjetju, napravi naj se poseben zalog, katerega naj upravlja komisija, ki jo bo sestaviti po točki VII., in za tó naj se vzprejme skupen zajem, katerega največ 4odstotno obrestovanje in razdolžitiev v 90 letih največ naj nosijo država, dežela in občina dunajska v razmerji, kakor se v naslednem ustanavlja.

Glavničnih bremen (obrestovanja in razdolžitve zajmenega zneska, potrebnega za nabavo novcev) naj bo deležna:

1. gledé na mestno železnico, in sicer gledé na glavne železnice (točka II., lit. a, b, c, g in h) država sè 87 $\frac{1}{2}$, dežela s 5 in občina dunajska sè 7 $\frac{1}{2}$ odstotki, gledé na lokalne železnice (točka II., lit. d, e, f, i in k), ako se za nje ne dodeli dopustilo kakemu zasebnemu podjetniku, država s 85, dežela s 5 in občina dunajska z 10 odstotki;

2. gledé na napravo velikih nabiralnih vodotokov ob donavskem vodotoku država in dežela vsaka s 5, občina dunajska pak z 90 odstotki;

3. gledé na izpremenitev donavskega vodotoka v trgovinsko in zimsko pristanišče država s 66 $\frac{2}{3}$, dežela s 25, občina dunajska pak s 8 $\frac{1}{3}$ odstotki;

4. gledé na vredbo Dunajščice država in pa dežela vsaka s tistim letnim zneskom, ki je potreben za obrestovanje in razdolžitiev zajmenega zneska po 5 milijonov goldinarjev, v tem ko mora občina dunajska sama zalagati vso ostalo potrebščino za obrestovanje in razdolžitiev zajmenega zneska, ki ga bo oddati v nabavo novcev za vredbo Dunajščice.

X.

Dohodki zaloga, ki ga bo napraviti po točki IX., sestojé;

1. Iz izkupila spredaj omenjenega zajma, katerega bo po potrebi oddati povrstoma.

2. Iz letnih, po državi, deželi in občini dunajski za obrestovanje in razdolžitiev v št. 1. navedenega zajma zagotovljenih prispévkov, katere je dajati na razpolaganje v rokovih, ki se dogovoroma ustanové, po določilih točke IX. in v zmyslu potrebe, ki se pokaže na podstavi obračunov;

3. Iz donosa (fruktifikacijskih obrestí) vsak čas ne uporabljenih delnih zneskov izkupila iz zajma, ki ga bo oddati po št. 1.

4. Iz donosov vsak čas izvedenih prometnih naprav (čistih donosov iz obrata železnic, pristojbin za pristaniške naprave i. e. r.).

5. Iz ostalih dohodkov od prodaje zemljišč, najmovin in zakupnin i. e. r., ki se pokažejo iz uprave komisije.

Spredaj pod 3., 4. in 5. navedene dohodke zaloga je, izvzemši kake donose in dohodke iz vredbe Dunajščice, kateri naj pripadajo samo in edino občini dunajski, pripisati na korist državi, deželi in občini v tistem razmerji, kakor se vdeležujejo glavničnih bremene (točka IX.).

Nasproti pak je iz zaloga, ki ga bo napraviti, zalagati **stroške**:

1. Za tekočo upravo komisije.

2. Za obrestovanje in razdolževanje spredaj omenjenega zajma.

3. Za napravo in opremo prometnih naprav, ki naj jih izvrši komisija, in pa za pričetek obrata po njih, vštevši interkalarné obrestí, ker se jih v resnici nabere.

4. Za vzdržavanje, popravljanje in obnovo, in pa za razširitev ravno teh naprav.

XI.

Ako bi se po popolni dovršitvi prometnih naprav, ki naj jih napravi komisija, iz uprave že večkrat omenjenega zaloga pokazali kaki prebitki v donosu, uporabljati jih je v prvi vrsti v napravo **pričuvnega zaloga** za neprevidene stroške in pa za razširjalne stavbe in druge investicije na prometnih napravah, izvršenih po komisiji.

Ko ta pričuvni zálog doseže 5 odstotkov investovane glavnice, morejo se nadaljni prebitki v donosu uporabljati za druga javna dela na Dunaji, katera so v zvezi z izvedenimi napravami.

XII.

Že večkrat omenjeni zalog naj se **odpravi** in komisija za prometne naprave na Dunaji naj se **razpusti**, ko bo zajemni dolg komisije popolnoma poplačan.

V tem slučaju naj aktive in pasive, ki se pokažejo pri likvidaciji zaloga, država, dežela in občina dunajska prevzamejo po razmerji, kakor so se vdeleževale obrestovanja in razdolževanja zaloga.

Nadalje pride v tem slučaju lastnina in uprava izvedenih prometnih naprav, in sicer gledé na železnice s pritklinami vréd na državo, gledé na naprave za vredbo Dunajščice in gledé na nabiralnike ob Dunajščici in donavskem vodotoku na občino dunajsko, gledé na donavski vodotok, izpremenjen v pristaniške naprave pa na komisijo za vredbo Donave ali na njene pravne naslednike.

XII.

Za javne prometne naprave na Dunaji, navedene v točki I. št. 1. vštévši do 4., in sicer ne gledé na to, ali jih izvrši komisija, ki jo je postaviti po točki VII., odstavku 1., ali pak po dodelitvi dopustila kakemu zasebnemu podjetju, naj država, oziroma dežela in občina dunajska dodeli nastopne **ugodnosti**:

1. Po veljavnih zakonih pripustne ali pak take oprostive od davkov, kolkov in pristojbin, ki se bodo dodelile s posebnimi zakoni, in to gledé stavbe, vštévši dobitve zemljišča, gledé opreme in obrata prometnih naprav, kakor tudi gledé nabave novcev, vštévši izdajo zajma. Kolikor in dokler se po zakonitih predpisih kak državni davek ne bo pripisoval, ne smejo se pobirati tudi dotične deželne in občinske priklade.

2. Brezplačna poraba javnih (državnih deželnih in občinskih) cest (za vožnjo pod njimi ali prehajanje preko njih), kolikor se s tém cesta ne odtegne svojemu namenu za javni promet.

3. Brezplačna ustanovitev služnosti na zemljiščih države, dežele in občine dunajske, kolikor se vidi potrebno za namene prve naprave in vzdržave že večkrat imenovanih prometnih naprav.

Ako bi v ta namen bilo potreba, odstopiti lastnino ali drugačne pravice do zemljišč, izvrši naj se ta odstop brezplačno.

Gledé na taka zemljišča pak bo podjetje moralo brezplačno dovoliti, da prometno napravo križajo obstoječi javni ali zasebni vodi, ki jih bo na novo napraviti (vodovodi, plinovodi, vodotoki,

kablji i. e. r.), vštévši njih vzdržavo, ako se ž njimi ne ruši obstoj in obrat prometne naprave in se ti poslednji povrnejo stroški, ki bi ji morda s tem nastali.

Prav tako se gledé na omenjena zemljišča pridruže pravica, ploskve pod prometnimi napravami (cestovode visokih železnic itd.) ali nad njimi (pokrite kose železnic itd.) porabljati za javne namene, za stran česar je konstrukcije izvesti takó, da bo dotične ploskve res moči porabljati za javne namene. Ako bi se prometne naprave ali posamezni njih deli opustili ali preložili, morajo se zemljišča, ki s tem postanejo zopet prosta, povrniti brezplačno prejšnjim lastnikom, ako so jih ti brezplačno odstopili.

Izveta od brezplačne postavitve služnosti ali brezplačnega odstopa lastnine ali drugačnih pravic so tista zemljišča, katera je že ob času, ko se dotične prometne naprave narejajo, brez ozira na izpremembo razmer, ki jih poslednje provzročijo, šteti za stavbišča na prodaj. V poslednjem slučaju je odškodnino, ki jo je dati na dolg države, dežele ali mesta, ako se ni moči z lepa dogovoriti, ovedeti po predpisih, veljavnih za razlastitev v namene železnične gradnje (točka XIV.).

XIV.

V izvršitev v točki I., št. 1. vštévši do 4. navedenih prometnih naprav se dodeljuje komisiji **pravica razlastitve**, pri čemer naj se tudi o prometnih napravah, oznamenjenih v točki I., št. 2., 3. in 4., zmislooma uporabljajo določila zakona z dné 18. februvarja 1878. l. (Drž. zak. št. 30.) o razlastitvi za napravo in obrat železnic.